

„C“ č. XXX o výmere XXX m² záhrady a rodinnému domu súp. č. XXX postaveného na parc. registra „C“ č. XXX každý v podiele 1/2 k celku. Z LV č. XXX pre kat. úz. C. Z. vyplýva, že žalobkyňa a žalovaný sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, a to parc. registra „C“ č. XXX o výmere 181 m² zastavané plochy a nádvoria každý v podiele 6/60 k celku. Čo sa týka určenia vlastníckeho práva navrhovateľa k predmetným darovaným nehnuteľnostiam, v tejto súvislosti súd posudzoval splnenie podmienok pre vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka. Podľa ustálenej súdnej praxe (viď napr. R 88/1998, R 31/1999, R 61/1997) k zániku darovacieho vzťahu podľa § 630 Občianskeho zákonníka dochádza na základe dvoch po sebe nasledujúcich právnych skutočnostiach: a) hrubého porušenia dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny a b) jednostranného právneho úkonu darcu adresovaného obdarovanému. Dobré mravy (boni mores) patria k zásadám súkromného práva, bývajú užívané ako kritérium obmedzujúce subjektívne práva v ich obsahu alebo častejšie obmedzujúce výkon subjektívnych práv. Dobré mravy hoci sú zákonným pojmom, a teda majú funkciu normotvornú, nie sú zákonom definované. Ich obsah spočíva vo všeobecne platných normách morálky, pri ktorých je daný všeobecný záujem ich rešpektovania. Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu nie je akékoľvek nevhodné správanie obdarovaného alebo len jeho samotná nevďačnosť, ale také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Ide buď o porušenie značnej intenzity alebo porušovanie sústavné, alebo aj neposkytnutie potrebnej pomoci darcovi alebo iným osobám, ktorá povinnosť vyplýva buď z právnych noriem (napr. Zákona o rodine) alebo zo zmluvného vzťahu (lex contractus), pričom tieto osoby patria k členom rodiny darcu. Negatívne správanie sa obdarovaného k darcovi, alebo jeho rodine, ktoré treba posudzovať ako správanie sa v rozpore s dobrými mravmi, sa musí prejavovať objektívne. Zachovanie dobrých vzťahov je vecou vzájomnej tolerancie účastníkov. Nie je možné považovať správanie sa jedného účastníka k druhému za konanie v rozpore s dobrými mravmi, keď tento druhý účastník svojím konaním takéto správanie vyvoláva. V takom prípade len všeobecne možno konštatovať, že ide o ich spôsob komunikácie. Akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného, ani menej významné porušenie dobrých mravov, ešte nezakladá darcovi právo domáhať sa vrátenia daru. Predpokladom úspešnej požiadavky na vrátenie daru je len také správanie sa obdarovaného, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. Pri posudzovaní, či určité konkrétne správanie sa obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, treba pritom vychádzať z princípu vzájomnosti. To znamená, že treba brať do úvahy a hodnotiť aj správanie sa darcu, zistiť, či tento sám sa nespráva voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie sa nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade by sa totiž nemohol darca úspešne domáhať vrátenia daru, lebo reakciu obdarovaného, i keby bola taktiež nevhodná, nebolo by možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Išlo by v takom prípade o spoločensky nežiaducu vzájomnú komunikáciu medzi darcom a obdarovaným, ktorú by sotva bolo možné charakterizovať ako hrubé porušenie dobrých mravov zo strany obdarovaného. Výnimkou by bolo iba také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu. Na základe vykonaného dokazovania a po vyhodnotení každého dôkazu jednotlivo a všetkých dôkazov vo vzájomnej súvislosti dospel súd k záveru, že žaloba žalobkyne, ktorou sa domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam evidovanými na LV č. XXX pre kat. úz. C. v podiele 1/1 k celku a k nehnuteľnostiam evidovanými na LV č. XXX pre kat. úz. C. Z. v podiele 12/60 k celku titulom vrátenia daru, je nedôvodná. Súd považoval žalobu žalobkyne za nedôvodnú, nakoľko žalobkyňa nepreukázala také hrubé porušenie dobrých mravov zo strany žalovaného voči žalobkyňi, či členom jej rodiny, ktoré by bolo možné považovať za hrubé porušenie dobrých mravov s ohľadom na princíp vzájomnosti. To znamená, že súd zohľadnil aj správanie žalobkyne ako daryne voči žalovanému ako obdarovanému a zistil, že táto sa sama správala voči žalovanému v rozpore s dobrými mravmi a práve jej správanie bolo jednou z príčin nevhodného správania sa obdarovaného voči nej. V danom prípade možno konštatovať, že medzi žalobkyňou a žalovaným ide o spoločensky nežiaducu vzájomnú komunikáciu, ktorú by sotva bolo možné charakterizovať ako hrubé porušenie dobrých mravov len zo strany obdarovaného. Zo všetkých svedeckých výpovedí, a to aj z výpovede samotnej žalobkyne vyplýva, že je to práve ona, kto používa voči žalovanému vulgarizmy a spoločensky nevhodné označovanie človeka. Rovnako zo svedeckých výpovedí všetkých svedkov vyplýva, že žalobkyňa je dominantnou osobnosťou vo vzťahu medzi ňou a žalovaným, že to bola žalobkyňa, ktorá vždy určovala, čo, kedy a ako sa bude robiť a keď to žalovaný tak neurobil, rozčuľovalo ju to a kričala na žalovaného. Dokonca aj syn F. vo svojej výpovedi potvrdil, že rodičia sa nevedia rozprávať, že mama otca nemusí. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný síce nadmieru požíva alkohol, no keď je opitý je neagresívny, „ako vrece“, ide spať alebo sa chce rozprávať. Na druhej strane stav opitosti pôsobí na žalobkyňu veľmi iritujúco, a preto ešte ostrejšie vystupuje

proti žalovanému, čo končí verbálnymi hádkami medzi stranami sporu, kde aktívnejšou stranou sporu je žalobkyňa a nie žalovaný. Čo sa týka údajného fyzického napadnutia žalobkyne žalovaným dňa 03.11.2014, k tomu súd dodáva, že sa prikláňa k záverom odvolacieho súdu vysloveným v uznesení zo dňa 29.06.2016 č. k. 23To/5/2016-206, kde odvolací súd konštatoval, že existovala konfliktná situácia medzi obžalovaným a poškodenou, čo ani samotný obžalovaný nepoprel, došlo aj k slovným urážkam, ktoré si však adresovali vzájomne. Je pri tom len logické, že strany v tomto konflikte vypovedali rozdielne, či už z pohľadu vzniku, ale najmä priebehu konfliktu. Ide u nich dlhodobý pretrvávajúci konfliktný vzťah bývalých manželov, zapríčinený povahovými črtami oboch aktérov, teda tak obžalovaného, ako aj poškodenej a znásobený ešte ich vzájomným nevyriešeným sporom o majetok. Zranenie poškodenej, ktoré bolo najzávažnejšie, nebolo spôsobené priamym násilím, ale vzniklo nepriamym mechanizmom v rámci ich doťahovania sa - teda ako následok vzájomného konfliktu a nešťastnou zhodou okolností. Z dokazovania síce vyplynulo, že obžalovaný sa fyzického násillia voči poškodenej dopustil, ale až po tom, čo táto napadla jeho, čomu predchádzal ich verbálny konflikt. V danom prípade nejde ani o výnimku, kedy by bolo správanie žalovaného (obdarovaného) v zrejmom nepomere k správaniu sa samotnej žalobkyne (darkyne). Uviedol, že vzťahy medzi stranami sporu ako bývalými manželmi a partnermi boli a sú značne narušené. Nebolo by správne a spravodlivé, aby súd hodnotil správanie žalovaného voči žalobkyňi bez toho, aby nebral do úvahy aj správanie žalobkyne voči žalovanému a tiež vzájomné vzťahy narušené alkoholizmom žalovaného a dominanciou žalobkyne. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie konštatoval, že neboli naplnené zákonné predpoklady na vrátenie daru žalovaným žalobkyňi podľa § 630 Občianskeho zákonníka, keďže správanie sa žalovaného (obdarovaného) voči žalobkyňi (darkyni) nespĺňa požiadavku hrubého porušenia dobrých mravov vzhľadom na vzájomné vzťahy, komunikáciu a správanie sa strán sporu navzájom. Z uvedených dôvodov súd žalobu žalobkyne v tejto časti ako nedôvodnú zamietol. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že v celom rozsahu úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalobkyňi.

2. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa. Navrhla ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietala, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom dôvodom odvolania sú s poukazom na § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP nasledovné skutočnosti. Vytýkala súdu prvej inštancie, že sa vôbec nezaoberal podstatnými skutočnosťami, ktoré uvádzala vo svojom návrhu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a ktorými poukazovala na žalovaného nanajvýš nevhodné správanie sa k nej a tiež k ich spoločnému synovi, ktorý trpí vážnymi zdravotnými problémami. V predmetnom návrhu podrobne opísala konanie žalovaného, ktorým sa dopúšťa šikanózneho a ponižujúceho konania voči nej a tiež voči ich spoločnému synovi. Poukázala na predloženú lekársku správu zo dňa 07.05.2015 vypracovanú psychiatrickou MUDr. M. X., z ktorej vyplýva podozrenie na „syndróm týranej ženy“. S uvedeným sa však súd v odôvodnení nijako nevysporiadal, a to ani vzhľadom na skutočnosť, že uvedené správanie sa žalovaného nie je v súlade s dobrými mravmi, čo v zmysle predmetu konania mal zohľadniť a tiež náležite odôvodniť. Súd tiež v záujme zisťovania skutkového stavu dôležitého pre rozhodnutie vo veci nenavrhol vykonať znalecké dokazovanie jej zdravotného stavu znalcom z odboru psychológie a psychiatrie, a to ani vzhľadom na relevanciu pri posúdení hrubého porušenia dobrých mravov v predmetnom konaní. Ďalej vytýkala súdu, že sa vôbec nezaoberal otázkou, či nie je v rozpore s dobrými mravmi konanie žalovaného, keď úmyselným konaním znehodnocuje predmet daru, t.j. ich spoločný majetok, čím neoprávnene zasahuje aj do jej vlastníckeho práva. Súd nebral tiež do úvahy skutočnosť, že konanie znehodnocujúce predmet daru rovnako poškodzuje ju v tom zmysle, že v prípade predaja nehnuteľnosti, t.j. predmetu daru, by predajná cena bola výrazne nižšia, ako v prípade, kedy sa žalovaný zdržal v žalobe opísaného konania a tým, zásahov aj do jej vlastníckeho práva. Hrubé porušenie dobrých mravov posudzoval len v súvislosti s fyzickým napadnutím, ktorého sa dňa 03.11.2014 dopustil žalovaný voči jej osobe. Nebral do úvahy jeho dlhodobé správanie sa a konanie poškodzujúce predmet daru. Súd tak neposudzoval vec z pohľadu záujmu na vrátení daru za účelom ochrany jej vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam a pred neoprávnenými znehodnocujúcimi zásahmi zo strany žalovaného. Súd prvej inštancie ďalej nebral do úvahy skutočnosti uvádzané v žalobe, že žalovaný ničí majetok a v dôsledku jeho ľahostajného a nedbanlivého konania vznikol už niekoľkokrát požiar v letnej kuchyni, v dôsledku čoho, ako aj ďalšieho v žalobe uvádzaného konania žalovaného môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia jej, ale aj ich syna. V predmetnom rozsudku sa súd taktiež nezaoberal ďalšími konaniami žalovaného, ktoré na podporu

v žalobe uvádza napr. strieľanie žalovaného zo vzduchovky do strechy, pri ktorom môže dôjsť tiež k ujme na živote alebo zdraví, v dôsledku neustáleho požívania alkoholu, znehodnocovania spoločného majetku a podobne. Pritom mala za to, že uvedené je značne relevantné pre potrebu posúdenia hrubého porušenia dobrých mravov, v dôsledku ktorého jej ako darcovi prináleží právo na vrátenie daru. Súd len stroho posudzoval porušenie dobrých mravov zo strany žalovaného len na základe jedného incidentu, t.j. fyzického napadnutia jej osoby. Ďalej v odôvodnení rozsudku súdu uviedol, že stave opitosti pôsobí na žalobkyňu veľmi iritujúco, a preto ostrejšie vystupuje proti žalovanému, čo končí verbálnymi hádkami medzi stranami sporu, kde aktívnejšou je žalobkyňa a nie žalovaný. Uvedeným súd ospravedlnil konanie a správanie sa žalovaného závislosťou na alkohole. Pri aplikácii princípu vzájomnosti však nevzal do úvahy skutočnosť, že práve žalovaného závislosť na alkohole jej dáva podnet na ostrejšiu reakciu, čo možno spravodlivo považovať za pochopiteľné a primerané. Nemožno predsa požadovať, aby tolerovala závislosť žalovaného na alkohole s prihliadnutím na jeho správanie sa a konanie v stave opitosti. Ďalej dôvodila, že súd pri posudzovaní žalovaného správania sa neposudzoval súlad jeho závislosti na alkohole s dobrými mravmi čo je podstatné pre spravodlivé a objektívne rozhodnutie vo veci. Nezaoberal sa tiež otázkou, či žalovaný vyvíja snahu odstrániť tento stav a či má záujem podrobiť sa alkoholickému liečeniu. Aj vzhľadom na skutočnosť, že vo svedeckých výpovediach obaja synovia potvrdili žalovaného závislosť. Súd rovnako nenavrhol znalecké dokazovanie za účelom zistenia psychického stavu žalovaného v súvislosti s nadmerným požívaním alkoholu. Súd sa rovnako nevysporiadal s prístupom a správaním sa žalovaného k jej osobe s ohľadom na skutočnosť, že sa o žalovaného starala, rovnako že platila všetky náklady spojené s bývaním v predmetnej nehnuteľnosti, vrátane nákladov na opravy aj tie, ktoré bolo potrebné hradiť len z viny žalovaného nežiaduceho správania sa. Aj napriek jej starostlivosti a dobrej vôli darovať predmetné nehnuteľnosti v rozsahu 1 k celku, žalovaný namiesto vďačnosti spôsobuje jej aj jej synovi psychické problémy, a tiež finančné náklady spojené s opravami nehnuteľností, ktoré vznikli z dôvodu jeho závislosti na alkohole a jeho správania sa. Súd nijako nezodôvodnil, prečo nezohľadnil jej starostlivosť voči žalovanému, ktorá je v hrubom nepomere k správaniu sa žalovaného. Pritom v odôvodnení rozsudku na strane 9 vyslovil nasledovné: Nebolo by správne a spravodlivé, aby súd hodnotil správanie žalovaného voči žalobkyňi bez toho, aby nevzal do úvahy ja správanie žalobkyne voči žalovanému a tiež vzájomné vzťahy narušené alkoholizmom žalovaného a dominanciou žalobkyne. Súd tak zrovnal všetko konanie žalovaného, jeho alkoholizmu, urážky voči jej osobe, nezáujem finančne prispievať na chod domácnosti a opravy nehnuteľností, jeho ohrozovanie jej a synovho života a zdravia požiarom v letnej kuchyni, bránení v prístupe do kúpeľne a jeho ďalšie konanie uvedené v návrhu s jej verbálnou reakciou na žalovaného v stave opitosti. Vyslovil, že neboli naplnené zákonné predpoklady na vrátenie daru žalovaným, keďže správanie sa žalovaného voči jej nespĺňa požiadavku hrubého porušenia dobrých mravov vzhľadom na vzájomné vzťahy, komunikáciu a správanie sa strán sporu. V odôvodnení rozsudku len stroho odkázal na vzájomné vzťahy a komunikáciu strán. Na základe uvedeného mala za to, že takéto odôvodnenie rozsudku je nedostatočné. Poukázala na komentár k Občianskemu zákonníku, z ktorého vyplýva, že zákon ako podmienku zamietnutia návrhu na vrátenie daru neustanovuje nevhodné správanie sa samotného darcu. Je tomu tak preto, že darca sa dobrovoľne a bezodplatne vzdal svojho vlastníckeho práva a preto mu prislúcha ďaleko silnejšie právne postavenia pri uplatnení práva podľa § 630 Obč. zákonníka ako obdarovanému. V odôvodnení predmetného rozsudku súd uvádza, že z dokazovania síce vyplynulo, že obžalovaný sa fyzického násillia voči poškodenej dopustil, ale až po tom, čo táto napadla jeho, čomu predchádzal ich verbálny konflikt. Uvedené odôvodnenie, v zmysle ktorého súd nepovažoval správanie sa odporcu za porušenie dobrých mravov považovala za nedostačujúce, najmä z dôvodu, že sa zaoberal len jedným z mnohých konfliktov, na ktoré poukazovala v žalobe. V zmysle komentára k Občianskemu zákonníku, hrubým porušením dobrých mravov je zvyčajne ich porušenie značnej intenzity alebo sústavné porušovanie, a to či už fyzickým násillím, hrubými urážkami, neposkytnutím potrebnej pomoci a podobne. Nevyžaduje sa, aby konanie obdarovaného muselo dosahovať intenzitu trestného činu alebo priestupku. Dodala, že na základe jej podnetu je predmetný incident zo dňa 03.11.2014 opätovne prejednávaný v priestupkovom konaní na OV PZ Prievidza, kriminálny odbor. K uzneseniu OR PZ Prievidza, ČVS: J.-XXX/X-W.-PD-2016 zo dňa 11.01.2017 podal syn odvolanie, v ktorom opisuje správanie sa žalovaného k nemu a k jej osobe. Ďalej poukázala na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva pojednávajúce o nedostatkovom odôvodnení súdneho rozhodnutia.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na príčinu rozvratu v manželstve so žalobkyňou, ktorou bola mimomanželská známosť žalobkyne. Teda už v čase rozvodového konania to bola aj žalobkyňa,

ktorá sa správala voči nemu v rozpore s dobrými mravmi, v ktorom správaní pokračovala aj po tom, čo obnovili spolužitie v roku 2003. Ďalej poukázal na nadobudnutie spoločného bytu, jeho predaj v roku 2008 za cca 35000 eur, ktoré peniaze následne použili na splatenie úveru a rekonštrukciu rodinného domu, ktorý v roku 2004 kúpila žalobkyňa do svojho výlučného vlastníctva. Zdôraznil, že na rekonštrukciu tohto rodinného domu sa podieľal vykonaním prác tak v čase, keď nehnuteľnosť bola vo výlučnom vlastníctve žalobkyne, ako aj v čase, keď polovica nehnuteľnosti patrila jemu. Na tieto skutočnosti poukazuje z dôvodu, aby aj odvolaciemu súdu bola zrejماً nemorálnosť žaloby žalobkyne. Na podporu svojich tvrdení priložil k odvolaniu kúpnu zmluvu zo dňa 29.05.2009 a zmluvu o úvere, ktorú uzatvoril v pozícii dlžníka spolu so žalobkyňou s Unibankou dňa 07.09.2004.

4. Žalobkyňa v písomnej replike k písomnému vyjadreniu žalovaného uviedla, že spoločný byt predali so žalobcom za sumu 34853 eur, ktorú použili na svadbu a zariadenie bytu synovi F., z tejto sumy vyplatili úver, ďalej platili inkaso po dobu 43 mesiacov v sume 200 eur, teda nie je pravda, že všetky peniaze z predaja bytu použili na splatenie úveru a rekonštrukciu domu. Poukázala na nekvalitné vykonávanie rekonštrukčných prác žalovaným, na tú skutočnosť, že počas troch rokov, kedy žalovaný splácal leasing na auto, všetky výdavky na domácnosť a opravy domu uhrádzala ona, zakúpila tiež zariadenie do domu. Dom kúpila z vlastných finančných prostriedkov, pričom žalovaný na jeho kúpu neprispel. Uviedla, že už 20.09.2003, kedy sa vrátila do bytu žalovaného, mala na účte sumu 265.742 Sk (8821,02 eur), od nebohého otca dostala sumu 100.000 Sk (3319,39 eur), od exmanžela Havaldu sumu 105.660 Sk (3507,26 eur), zo stavebného sporenia sumu 125.000 Sk (4149,24 eur), spolu 596.402 Sk (19796,91 eur). Tvrdenie žalovaného o nemorálnosti podanej žaloby označila v dane veci za irelevantné. Dôkazy, ktoré žalovaný priložil k odvolaniu taktiež považovala za irelevantné s poukazom na § 366 CSP. Ďalej poukázala na zákonné predpoklady na vrátenie daru. Mala za to, že súd prvej inštancie pri aplikácii princípu vzájomnosti nevzal do úvahy práve žalovaného závislosť na alkohole, čo jej dáva podnet na ostrejšiu reakciu, čo možno spravodlivo považovať za pochopiteľné a primerané a nie za konanie, ako tvrdí žalovaný, v rozpore s dobrými mravmi.

5. Žalovaný v duplike k písomnému vyjadreniu žalobkyne poukázal na rozdelenie spoločných úspor po rozvode, na obnovenie spolužitia so žalobkyňou, na nezhody medzi ním a žalobkyňou, na zadováženie bytového zariadenia v priebehu spoločného života, či už na splátky, alebo v hotovosti, na jeho prispievanie predovšetkým dôchodkom, platenie nájmu 3-izbového bytu, na nezistenie jeho závislosti na alkohole.

6. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP v spojení s § 219 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

7. Predmetom konania bola žaloba, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že je že je vlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v okrese Q., obci C. Z., kat. úz. C. Z. vedené Okresným úradom Prievidza na LV č. XXX ako parc. registra „C“ č. 245 o výmere XXX m² zastavané plochy a nádvoria, parc. registra „C“ č. XXX o výmere XXX m² zastavané plochy a nádvoria, parc. registra „C“ č. XXX o výmere XXX m² zastavané plochy a nádvoria, parc. registra „C“ č. XXX o výmere XXX m² záhrady a rodinnému domu súp. č. XXX postaveného na parc. registra „C“ č. XXX v podiele 1/1 k celku a na LV č. XXX ako parc. registra „C“ č. XXX o výmere XXX m² zastavané plochy a nádvoria v podiele XX/XX k celku na tom skutkovom základe, že predmetné nehnuteľnosti previedla darovacou zmluvou zo dňa 27.11.2009 na žalovaného, ktorý sa voči nej dopúšťa opakovaného porušovania dobrých mravov, čím naplnil predpoklady stanovené v ust. § 630 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na tom právnom závere, že žalobkyňa nepreukázala také hrubé porušenie dobrých mravov zo strany žalovaného voči žalobkyne, či členom jej rodiny, ktoré by bolo možné považovať za hrubé porušenie dobrých mravov s ohľadom na princíp vzájomnosti. Čo sa týka údajného fyzického napadnutia žalobkyne žalovaným dňa 03.11.2014, k tomu súd dodal, že sa prikláňa k záverom odvolacieho súdu vysloveným v uznesení zo dňa 29.06.2016 č. k. 23To/5/2016-206, kde odvolací súd konštatoval, že existovala konfliktná situácia medzi obžalovaným a poškodenou, čo ani samotný obžalovaný nepoprel, došlo aj k slovným urážkam, ktoré si však adresovali vzájomne. Je pritom len logické, že strany v tomto konflikte vypovedali rozdielne, či už z pohľadu vzniku, ale najmä priebehu konfliktu. Ide u nich dlhodobu pretrvávajúci konfliktný vzťah bývalých manželov, zapríčinený povahovými črtami oboch aktérov, teda tak obžalovaného, ako aj poškodenej a znásobený ešte ich vzájomným nevyriešeným sporom o majetok. Zranenie poškodenej, ktoré bolo najzávažnejšie, nebolo spôsobené priamym násilím,

ale vzniklo nepriamym mechanizmom v rámci ich doťahovania sa - teda ako následok vzájomného konfliktu a nešťastnou zhodou okolností. Z dokazovania síce vyplynulo, že obžalovaný sa fyzického násillia voči poškodenej dopustil, ale až po tom, čo táto napadla jeho, čomu predchádzal ich verbálny konflikt. V danom prípade nejde ani o výnimku, kedy by bolo správanie žalovaného (obdarovaného) v zrejmom nepomere k správaniu sa samotnej žalobkyne (darkyne). Uviedol, že vzťahy medzi stranami sporu ako bývalými manželmi a partnermi boli a sú značne narušené. Nebolo by správne a spravodlivé, aby súd hodnotil správanie žalovaného voči žalobkyne bez toho, aby nevzal do úvahy aj správanie žalobkyne voči žalovanému a tiež vzájomné vzťahy narušené alkoholizmom žalovaného a dominanciou žalobkyne.

8. Odvolací súd sa s týmto právnym názorom súdu prvej inštancie nestotožnil.

9. Podľa ust. § 630 Občianskeho zákonníka sa darca môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

10. V tomto ustanovení zákona je upravený osobitný spôsob zániku darovacieho vzťahu, ku ktorému dochádza na základe jednostranného právneho úkonu darcu voči obdarovanému, ktorý hrubo porušil dobré mravy svojím správaním k darcovi alebo členom jeho rodiny. Za členov rodiny darcu treba považovať predovšetkým jeho manžela, rodičov a deti a spravidla tiež ostatných príbuzných v priamom rade, ako aj súrodencov, výnimočne aj ďalšie osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere, pokiaľ by darca ich ujmu dôvodne počítval ako vlastnú ujmu (R 88/1998).

Právo darcu domáhať sa vrátenia daru vzniká darcovi okamihom správania obdarovaného, ktoré naplňuje znaky uvedené v § 630 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ darca toto právo realizuje, zaniká darovací vzťah momentom, keď prejav vôle darcu (výzva na vrátenie daru) došiel obdarovanému.

Ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka teda umožňuje vyvodit' zodpovednosť za porušenie morálnych pravidiel správania - súhrnu určitých historicky nemenných a všeobecne v spoločnosti akceptovaných noriem etiky, morálky a mravnosti. Vrátenie daru možno považovať za sankciu, ktorou darca postihuje obdarovaného za jeho správanie hrubo porušujúce tieto morálne pravidlá.

Právo darcu na vrátenie daru nezakladá každé negatívne správanie sa obdarovaného voči darcovi. Toto právo nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov obdarovaným (R 31/1999). Predpokladom vrátenia daru je len také negatívne správanie sa obdarovaného, ktoré vzhľadom na všetky významné okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. O také správanie ide spravidla v prípade porušenia dobrých mravov spôsobom vyznačujúcim sa značnou intenzitou alebo sústavnosťou (opakovanosťou), pričom jeho vonkajším prejavom môžu byť fyzické násillie, hrubé urážky, neposkytnutie potrebnej pomoci, hrubý nezáujem a pod. V súlade s § 630 Občianskeho zákonníka možno za právne relevantné považovať len také správanie sa obdarovaného, ktoré sa objektívne prejavilo, pričom nie je rozhodujúci subjektívny pocit a úsudok darcu (R 61/1997). Pri posudzovaní správania obdarovaného treba vziať do úvahy a hodnotiť i správanie samotného darcu v tomto zmysle, či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu (princíp vzájomnosti). Uplatnenie princípu vzájomnosti znamená, že pri skúmaní určitého správania obdarovaného z hľadiska, či vykazuje znaky hrubého porušenia dobrých mravov, sa vezme na zreteľ tiež správanie darcu za účelom posúdenia, či on sám sa nespráva alebo nesprával voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade sa darca nemôže úspešne domáhať vrátenia daru, lebo následnú (darcom vyvolanú) reakciu obdarovaného (i keby bola nevhodná) by nebolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Výnimkou by však bolo také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/108/2017). Označením (identifikáciou) škodlivého správania obdarovaného voči darcovi vo výzve na vrátenie daru, prípadne v žalobe, je daný okruh sporných skutočností, ktoré sú predmetom dokazovania.

11. Z obsahu výzvy žalobkyne na vrátenie daru zo dňa 24.09.2014 a v žalobe sú uvedené nasledovné skutočnosti - osočovanie, urážanie, ponižovanie voči osobe žalobkyne, ako aj voči osobe spoločného syna Juraja, ničenie spoločného majetku (daru) nedbanlivým konaním hraničiacim s ľahostajnosťou,

chronickým požívaním alkoholu a z toho vyplývajúceho agresívneho konania voči osobe žalobkyne, ako aj voči osobe spoločného syna, pričom syn je liečený v psychiatrickej ambulancii pre chronickú duševnú chorobu, ktorá sa pod vplyvom správania žalovaného zhoršuje a žalobkyňa bola nútená vzhľadom na okolnosti posledného obdobia navštíviť rovnako psychiatrickú ambulanciu, kde je liečená. Pre bližšiu ilustráciu vyššieuvedeného uviedla žalobkyňa príklad - schválne vykonávanie telesných potrieb do postele, postupne vykonávanie telesných potrieb už cestou na toaletu, zamykanie sa na toailete spojenej s kúpeľňou a tým znemožňovanie prístupu k vykonaniu základných hygienických potrieb žalobkyne a syna, schválne vypustenie žumpy do záhrady, čím bola znehodnotená celá úroda zeleniny a ovocia, nedbanlivé podpálenie letnej kuchyne, uľavovanie si pri spoločnom jedle, ako aj schválne uľavovanie si pri každej príležitosti a následne škodoradosné posmeškovanie, používanie vulgarizmov na žalobkyňu a na syna, vyčítanie jej existencie, absolútny nezáujem o starostlivosť o spoločnú domácnosť, ako aj o spoločnú nehnuteľnosť. Vyššieuvedené konania žalovaného žalobkyňa vo výzve na vrátenie daru datovala od začiatku roka 2013. V žalobe žalobkyňa ďalej uviedla nasledovné skutočnosti - ničenie darovaného majetku - nehnuteľnosti, majetku nachádzajúcom sa v rodinnom dome aj úmyselným konaním - vyberaním skleneného riadu z kuchynskej linky a hádzanie o zem, čím sa následne poškodí podlaha, búranie komína bez urobienia protiopatrení voči prachu a špine, čím došlo k znehodnoteniu potravín, vznik viacerých požiarov v letnej kuchyni, strieľanie do strechy pod vplyvom alkoholu.

12. Pre rozhodnutie v danej veci boli tak relevantné dôvody, pre ktoré žiadala žalobkyňa vrátiť dar od žalovaného, tak ako ich žalobkyňa špecifikovala vo výzve na vrátenie daru a v žalobe, s ktorými sa súd prvej inštancie nijak nevysporiadal. Je potrebné zdôrazniť, že správanie strán sporu je potrebné vyhodnotiť jednotlivo ku každému skutku popísanému vo výzve na vrátenie daru a v žalobe, nakoľko týmito úkonmi je definovaný okruh skutkov, ktoré majú byť predmetom dokazovania. Zároveň sa v spise nachádzajú aj dôkazy o tom, že žalobkyňa (ako aj syn F.) sa podrobujú psychiatrickej liečbe dôvodiac dlhotrvajúcimi stresmi a psychickými problémami, pričom týmto dôkazom súd prvej inštancie nevenoval pozornosť napriek tomu, že práve takýto dôkaz môže osvetliť, či žalovaný svojím správaním zapríčinil prípadné psychické ťažkosti zo strany žalobkyne.

13. Po takto doplnenom dokazovaní súd prvej inštancie opätovne vyhodnotí vzájomné správanie sa strán sporu a vo veci opätovne rozhodne.

14. Odvolací súd z týchto dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie § 389 ods. 1 písm. c/ CSP a § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Podľa § 396 ods. 3 CSP súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania v novom rozhodnutí o veci.

16. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).